

"הַשְׂרַח הַחֲלָבִי" לַתּוֹרָה

תרגום התורה לערבית-יהודית שבפי יהודי ארם-צובא (חלב)

ספר בראשית
פרשת ויגש

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובא (חלב)
תל-אביב תשס"ו – 2005

© כל הזכויות שמורות למרכז העולמי למורשת יהדות ארם צובא (חלב) המבקש לצטט מהספר

רשאי לעשות כן, בתנאי שיציין את שם הספר, ואת שם המוסד שהוציאו לאור:

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם צובא (חלב)

השלום אביכם הוקן אשר
 אמרתם העורני חי: ויאמרו
 שלום לעבדך לאבינו עודני
 חי ויחיו וישתחו: וישא עיניו
 וירא את בנימין אחיו בן-אמו
 ויאמר הוה אחיכם הקטן
 אשר אמרתם אלי ויאמר
 אלהים חנף בני: ויטהר יוסף
 כי-נכמרו רחמיו אל-אחיו
 ויבקש לבכות ויבא החודה
 ויבך שמה: וידחץ פניו ויצא
 ויתאפק ויאמר שימו לחם:
 ושימו לו לבדו ולקחם לבדם
 ולמצרים האכלים אתו
 לבדם כי לא יוכלון המצרים
 לאכל את-העברים לחם כי-
 תועבה הוא למצרים: וישבו
 לפניו הבכר כבשרו והצער
 כצערתו ויתמהו האנשים איש
 אל-רעהו: וישא משאת מאת
 פניו אלהם ותרב משאת
 בנימן משאת כלם חמש
 מדידות וישתו וישפרו עמו: ויצו
 את-אשר על-ביתו לאמר
 מלא את-אמתחת האנשים
 אכל כאשר יוכלון שאת ושים
 כסף-איש בפי אמתחתו:
 ואת-גביעי גביע הכסף תשים
 בפי אמתחת הקטן ואת כסף
 שכרו ויעש כדבר יוסף אשר

וישתחו

דבר: הבקר אור והאנשים
 שלחו הקמה וחמריהם: הם
 יצאו את-העור לא הרחיקו
 ויוסף אמר לאשר על-ביתו
 קום רדף אחרי האנשים
 והשגתם ואמרת אלהם למי
 שלמתם רעה תחת טובה:
 הלוא זה אשר ישונה ארני בו
 והוא נחש ינחש בו הרעתם
 אשר עשיתם: וישגם וידבר
 אלהם את-הדברים האלה:
 ויאמרו אליו למי ידבר ארני
 כדברים האלה חלילה לעבדך
 מעשות כדבר הזה: הן כסף
 אשר מצאנו בפי אמתחתנו
 השיבנו אליך מארץ כנען
 ואיך נגב מבית אדניך כסף או
 זהב: אשר ימצא אתו מעבדך
 ומת וגם-אנחנו נהיה לארני
 לעבדים: ויאמר גם-עתה
 כדברכם כן-הוא אשר ימצא
 אתי יהיה-לי עבד ואתם תהיו
 נקיים: וימהרו ויורדו איש את-
 אמתחתו ארצה ויפתחו איש
 אמתחתו: ויחפש בגדול החל
 ובקטן כלה וימצא הגביע
 באמתחת בנימן: ויקדש
 שמתם ויעמס איש על-
 חמרו וישבו העירה: ויבא
 יהודה ואחיו ביתו יוסף והוא

עודנו שם ויפלו לפניו ארצה:
 ויאמר להם יוסף מה-המעשה
 הזה אשר עשיתם הלוא
 ידעתם כי-נחש ינחש איש
 אשר כמני: ויאמר יהודה מה-
 נאמר לארני מה-נדבר ומה-
 נעטוף האלהים מצא את-עון
 עבדך הננו עבדים לארני גם-
 אנחנו גם אשר-נמצא הגביע
 בידו: ויאמר חלילה לו
 מעשות זאת האיש אשר
 נמצא הגביע בידו הוא יהיה-
 לי עבד ואתם עלו לשלום
 אל-אביכם:

ויגש

ויגש אליו יהודה ויאמר
 כי ארני ידבר-נא עבדך דבר
 באזני ארני ואל-יחר אפה
 בעבדך כי כמוה פפרעה: ארני
 שאל את-עבדך לאמר היש-
 לכם אב או-אח: ונאמר אל-
 ארני יש-לנו אב זקן וילד
 זקנים קטן ואחיו מת ויהיה
 הוא לבדו לאמו ואביו אהבו:
 ותאמר אל-עבדך הורדהו
 אלי ואשימה עיני עליו:
 ונאמר אל-ארני לא-יוכל
 הנער לעזב את-אביו ועזב
 את-אביו ומת: ותאמר אל-
 עבדך אם-לא ירד אחיכם
 הקטן אתכם לא תספון

– הוודא פיצה אלדי וגדנא פי תים עדלנא רגענא אליך מן ארץ כנען וכיף נסדוק מן בית אשתדאך פיצה או דחבנ פ. אמר – אלדי יטוניד מעו «מן עבדיך ויקחאל ואיצא נידנא ניכון לאשתדא לעבדיה 10. ויאמר – וקאל איצה חילאן ביכולטכון חק הוא אלדי יטוניד מעו- יכון לי עבד ואנתי תכונ בדייה 11. ויפתחו – וסתעגלו וגולו רגול אלא עידלו ארץ ופתח רגול עידלה 12. ויחפש – ופתח פיל כביר ביד ופיל זגיר במל תוונאר אלקראח פי עידיל בניסין 13. ויקדעו – וסקו אחייבתון וחטל רגול עלא חבדו ורגעו לל קרייה 14. ויצא – ואיצא יהודה ואכוותו לכית יוסף והוא עאדו תם וגטבו קידמו על ארץ 15. ויאמר – וקאל ליהון יוסף איש צנעא האדי אלדי צניעתו הוולא ערסתו אין חגנים יגים רגול אלדי מיתלית 16. ויאמר – וקאל ויהודה איש נקול לסיד איש נבלים ואיש נעדאל אלרב זגיר אלא רנב עבדיך הוודאנא עבד לסיד איצא נחנא איצא אלדי תוונאר אלקראח פי ידה 17. ויאמר – וקאל חסא לי מן אצנע האדי רגול אלדי תוונאר אלקראח פי ידו הוא יכון לי עבד ואנתי סלאעו

לי סלאם אלא אכוכון: 18. ויגש – ותקדם אליה יהודה ויגש וקאל ברכול סיד יכלים הלאן עבדך כלאם פי חצריה סיד ולא ישתאר נעבך פי עבדך אין מתלך מיתיל פרעון: 19. אדני – סיד סאל אלא עבדו קאילא אנכאן מוונוד ליכון אב או אן: 20. ונאמר – וקלנא אלא סיד מוונוד לינא אב כתיאר וולאד כתיירה זגיר ואבו מת ותבקא הוא לוחדו לאימו ואבו כחיבה 21. ותאמר – וקילית אלא עבדיך נולו אלי ואגעל עני עליה: 22. ונאמר – וקלנא אלא סיד לם יגיד אלגולם ליתרוך אלא אבו ויתרוך אלא אבו וימות: 23. ותאמר – וקילית אלא עבדך אנכאן לם

אנכאן עאדו עאייש: 28. ויאמרו – וקאלו סלאם לעבדיך לאכונא עאדו עאייש ורכעו וסנרו: 29. וישא – ורפע עיונו ונצר אלא בניסין אבו איבין אמו וקאל אנכאן הדא אכוכון אלזגיר אלדי קילתו אלי וקאל אלרב יחן עליך יא בני: 30. ויפתח – וסתעגל יוסף אין אתדחבלו וחטתו אלא אבו ופתח ליכבי ואיצא לל קבית וכיכי תם: 31. וירחץ – «וכסל» וגהו זכרם ותקווא וקאל געלו סועאם: 32. וישימו – וגעלו לו לוחדו וליחון לוחדתון ולל מטרין אלאכלין מעו לוחדתון אין לם יגידו אלמצדיין ליכלו מע אליהוד סועאם אין כריחא היא לסעה 33. וישבו – וגלסו קידמו אלכביר כי כיברו ואלזגיר כיגדו ותענבו אלארגל רגול אלא רפיקה 34. וישא – ווכלק וכלע כליע מן קידמו אליהון ובתורית כלעית בניסין מן כלעית בליתן כמם סוק וסרבו וסברו מעו:

מד

1. ויגו – ויצא אלא אלדי וכול עלא בית קאילא מאל אלא ערל אלארגל מנל כאלדי יגידו יחטלו וגעל פיצת אלרגול פי תים עידלת 2. ואת – ואלא קדח קדח אלפיצת תגעל פי תים עידיל אלזגיר ואלא פיצת ביעו ועיניו כי כאלם יוסף אלדי כלם: 3. חבקר – אלציבית צווא ואלארגל אנבעתו הימא וחפידהון 4. תם – הימא כרנו מן אלקרייה לם בעאדו ויוסף קאל לאלדי וכול עלא בית קום רגוד וודא אלארגל ותלחקהון ותקול אליהון אליש נזיתו רדאוויח עוז חסנית 5. הלוא – הוולא הדא אלדי ישרב סיד פי והוא חגנים יגים פי אכילתו אלדי צינעתה 6. וישנם – ולחקהון וכלם אליהון אלא אלכלאם הדולית 7. ויאמרו – וקאלו אליה אליש יכלים סיד בי כאלם הדולית חסא לעבדיך מן נענע כי כלאם הדא 8. ון

והשלמות על פי 3. 14. ויפל – 3. ויסקנו – סילה נרדפת. 18. נצטרק – נתצרך. 20. וקניש – 3. שיכלייה – וקנה: 3. שיכלייה – צורה אחת של שם חת. 23. פני – 3. תצריז – כבודי. וכן בפסוק 28.

30. סנרו – ותעולל, בתפלות תיא 30. ויכחי – נחשמה. ויחיד – 3. לסבדק – חדר מניח. 34. וישא – ויחזקו על פי 3. וכלע – 3. וישאק בלאק – וישא פתוח (בניסין).

מד

3. שברו – סכיתת, 30. ויפתחא – קילית. 30-3. חסר בכתב היד.

כ לראות פני: והי' כי עלינו אל-
 עבדך אבי ונגד-לו את דברי
 אדוני: ויאמר אבינו שבו
 שברו-לנו מעט-אכל: ונאמר
 לא נוכל לרדת אם-יש אחינו
 הקטן אתנו וירדת כי-לא
 נוכל לראות פני האיש ואחינו
 הקטן איננו אתנו: ויאמר
 עבדך אבי אלינו אתם ידעתם
 כי שנים ילדה-לי אשתי: ויצא
 האחר מאמי ואמר אך טרף
 טרף ולא ראיתיו עד-הנה:
 כט ולקחתם גם-את-זה מעם פני
 וקרהו אסון והורדתם את-
 ל שיבתי פרעה שאלה: ועתה
 כבאי אל-עבדך אבי והנער
 איננו אתנו ונפשו קשורה
 בנפשו: והיה כראותו כי-אין
 הנער ומת והורידו עבדיך
 את-שיבת עבדך אבינו ביגון
 ל שאלה: כי עבדך ערב את-
 הנער מעם אבי לאמר אם-לא
 אביאנו אליה וחטאתי לאבי
 ל כל-הימים: ועתה ישב-נא
 עבדך תחת הנער עבד לאדני
 ו והנער יעל עם-אחינו: כי-אין
 אעלה אל-אבי והנער איננו
 אתי פן אראה בדע אשר
 מה ימצא את-אבי: ולא-יכל יוסף
 להתאפק לכל הנצבים עליו

ויקרא הוציאו כל-איש מעלו
 ולא-עמד איש אתו בהתודע
 ב יוסף אל-אחינו: ויתן את-קלו
 בבכי וישמעו מצרים וישמע
 ג בית פרעה: ויאמר יוסף אל-
 אחיו אני יוסף העד אבי חי
 ולא-יכלו אחיו לענות אתו
 ד כי נבדלו מפניו: ויאמר יוסף
 אל-אחינו גשו-נא אלי ויגשו
 ויאמר אני יוסף אחיכם אשר-
 ה מכרתם אתי מצרימה: ועתה
 אל-תעצבו ואל-יחר בעיניכם
 כי-מכרתם אתי הנה כי
 למחיה שלחני אלהים
 ו לפניכם: כי-זה שנתים הרעב
 בקרב הארץ ועוד חמש שנים
 אשר אין-חריש וקציר:
 ז וישלחני אלהים לפניכם
 לשום לכם שארית בארץ
 ולהחיות לכם לפליטה גדלה:
 ח ועתה לא-אתם שלחתם אתי
 הנה כי האלהים וישימני לאב
 לפרעה ולאדון לכל-ביתו
 ומשל בכל-ארץ מצרים:
 ט מהרו ועלו אל-אבי ואמרתם
 אליו כה אמר בנה יוסף שמי
 אלהים לאדון לכל-מצרים
 י רדה אלי אל-תעמד: וישבת
 בארץ-גשן והיית קרוב אלי
 אתה ובניך ובני בניה וצאנך

ובקרה וכל-אשר-לך:
 יא וכלכלתי אתך שם כי-עוד
 חמש שנים רעב פן-תורש
 אתה וביתך וכל-אשר-לך:
 יב והנה עיניכם ראות ועיני אחי
 בנימין כי-פי המדבר אליכם:
 יג והגדתם לאבי את-כל-כבודי
 במצרים ואת כל-אשר ראיתם
 ומהרתם והורדתם את-אבי
 יד הנה: ויפל על-צוארי בנימין
 אחיו ויבך ובנימין בכה על-
 ט צואריו: וינשק לכל-אחיו
 ויבך עליהם ואחרי כן דברו
 טז אחיו אתו: והקל נשמע בית
 פרעה לאמר באו אחי יוסף
 ויטב בעיני פרעה ובעיני
 יז עבדיו: ויאמר פרעה אל-יוסף
 אמר אל-אחיה זאת עשו טענו
 את-בעירכם ולכו-באו ארצה
 ח כנען: וקחו את-אביכם ואת-
 בתיכם ובאו אלי ואתנה לכם
 את-טוב ארץ מצרים ואכלו
 יט את-חלב הארץ: ואתה
 צויתך זאת עשו קחו-לכם
 מארץ מצרים עגלות לטפכם
 ולנשיכם ונשאתם את-אביכם
 כ ובאתם: ועינכם אל-תחס
 על-כליכם כי-טוב כל-ארץ
 כא מצרים לכם הוא: ויעשו-כן
 בני ישראל ויתן להם יוסף

ביעתו אלי הינא אין לל קות בעתני אלרב קדמבון: 8. בי
- אין הארא סנתק גוע פי מאבין אלארץ ועאד כמס סנין
אלדי לים חרית וחציר: 7. וישלחני - ובעתני אלרב
קדמבון לאנעל ליכון בקייה פיל ארץ וליאעייש ליכון
לחבולצה עצימיה: 8. ועתה - והלאן ל(א)ם אינתו בעתו
אלי להינא אין אלרב וגעלני לל אב לפרעון וליל סיד
לגמיע אהל ביתו וחבים פי גמיע ארץ מצר: 9. מהרו -
סתעגלו וסלעו אלא אבי ותקולו אליה כידא קאל בנך יוסף
געלני אלרב לל סיד לגמיע מצרין נזיל אלי לא תתעווק:
10. וישבת - ותגלוס פי ארץ גוסן ותכון קריב אליי אנתא
ובניך ובנין בניך וננסך ובקרך וגמיע אלדי לך:
11. וכלכלתי - ואקוית אלך תם אין עאד כמס סנין גוע
לילא תפקאר אנתא ואהל ביתך וגמיע אלדי לך:
12. וחנה - והודא עיונכך נצרת ועיון אבי בנימין אין פי
ליסיאכון אנא מכלים אליכון: 13. וחגדתם - ותכברו
לאבי אלא גמיע כראמי פי מצר ואלא גמיע אלדי נצרתו
ותסתעגלו ותנולו אלא אבי להינא: 14. ויסל - ונסב עלא
ענוק בנימין אבו וביכי ובנימין ביכי עלא ענקו: 15. ויגשק
- וקבל לגמיע אכוותו וביכי עליהן ובעד דאליך כלמו
אכוותו מעו: 16. והקל - ואלחיס נסמע בית פרעון
קאיילא אינו אכוות יוסף וחסיק פי חצרות פרעון ופי חצרות
עבדיו: 17. ויאמר - וקאל פרעון אלא יוסף קול אלא
אכוותך הארי צנעו חמלו אלא דוובכון ומצו וארו ארץ
כנען: 18. וקרו - וכידו אלא אכוותך ואלא אהל ביותכון
ותעו אלי ואעטי ליכון אלא כיד ארץ מצר וכילו אלא כאץ
אלארץ: 19. ואתה - ואנתה אתווצית הארי צנעו כידו
ליכון מן ארץ מצר ערבנאת לספלכון ולנסוונכון ותחמלו
אלא אכוותך וחיגו: 20. ועינכם - ועיונכון לא תשפיק
עלא אווניכון אין כיד גמיע ארץ מצר ליכון הוא:
21. ועשו - וצינעו כידא בנך ישראל ועטא ליהן יוסף

ינזיל אכוותך זגיר מעכון לם תעווצו לתנצורו וגהי:
24. ויהי - וכאן אין סלענא אלא עכרך אבי וכברנא לו
אלא כלם סיד: 25. ויאמר - וקאל אבונא רגעו סתרו
לינא מן קליל למנאל: 26. ויאמר - וקלנא לם נגציר
לננצור אנכאן מזוגוד זגיר מענא וננציל אין לם נגציר
לננצור וגה אלרגול ואכונא זגיר ליסו מענא: 27. ויאמר
- וקאל עכרך אבי אלינא אנתו ערפתו אין תנך ולדית לי
זוגתי: 28. ויצא - וכרג אלואחיד מן ענדי וקילית פקס
כסף אנכסף ולם נצרתו חיתא הלאן: 29. ולקחתם -
ותכרו אינא אלא הארא מן קידמי וינדפו מות ותנולו אלא
סיבתי פי ודאויה לל קבר: 30. ועתה - והלאן כימגי
אלא עכרך אבי ואלגולאם ליסו מענא ונפסו עויזיה עאליה
מיתיל נפסה: 31. וחיה - ויכון כינצורו אין לים אלגולאם
וימות וינולו עכרך אלא סיבת עכרך אבונא פיל כדאר
קבר: 32. בי - אין עכרך כיפיל אלא אלגולאם מן ענד
אבי קאיילא אנכאן לם אגיבו אליך ואכסא לאבי סול
אלאייאם: 33. ועתה - והלאן יגלוס הלאן עכרך עוון
אלגולאם עכד לסירי ואלגולאם יטלע מע אכוותו: 34. כי
- אין כיה אטלע אלא אבי ואלגולאם ליסו מעי לילא אנצור
פיל ראדי אלדי יוגד אלא אבי:

מה

1. ולא - ולם יגציר יוסף לסתחמיל לגמיע אלמנתצבים -
עליה ונרא כריגו גמיע רגול מן עליי ולם וקיף רגול מעו
פיתעירוף יוסף אלא אכוותו: 2. ויתן - וגעל אלא צוסו
פיל כיכא וסמעו מצריין ונסמע בית פרעון: 3. ויאמר -
וקאל יוסף אלא אכוותו אנא יוסף אנכאן עאד אבי עאייש
ולם יגצרו אכוותו ליגוובו אלו אין נדהשו מן קידמו:
4. ויאמר - וקאל יוסף אל אכוותו תקדמו הלאן אליי
ותקדמו וקאל אנא יוסף אכוותך אלדי ביעתו אלי למצר:
5. ועתה - והלאן לא תתכדו ולא ישתאר פי חצרותכון אין

פרעה - 3. אנשי בית פרעה, כתיא (אנשי בית פרעה), וכן בפסוק 8.
3. וי - 3. סיכ - נרדפים. 5. למחית - 3. כתרומה. 3. למעישית -
לפרנסה. 9. תעמד - ותעכב, כתיא. 10. וחיית - 3. ותיציר -
נרדפים. 16. חקל - 3. ואלצם - נרדפים. 21. עגלות - 3. עגלות.

26. נזיל - נגציר - נקור, וכן בהמשך הפסוק. וכן לחל מה 1. 2. תוד.
29. שאלה - לקבר, וכן בפסוק 31.

1. לחתאם - לשאת. 31. ליתקח - לחתוק, ונצבים - אלמנתצבים.
נגד אחי סומה חרבים כעכרית. 3. אלמנתצבין, כנדרים. 3. בית

עגלות על-פי פרעה ויתן להם
צדה לדרך: לכלם נתן לאיש
חלפות שמלת ולבנימן נתן
שלש מאות כסף וחמש חלפת
שמלת: ולאביו שלח כזאת
עשרה חמרים נשאים משוב
מצרים ועשר את-נת נשאת
בר ולחם ומזון לאביו לדרך:
וישלח את-אחיו וילכו ויאמר
אלהם אל-תרגזו בדרך: ויעלו
ממצרים ויבאו ארץ כנען אל-
יעקב אביהם: ויגדו לו לאמר
עוד יוסף חי וכי-הוא משל
בכל-ארץ מצרים ויפג לבו כי
לא-האמין להם: וידברו אליו
את כל-דברי יוסף אשר דבר
אלהם וירא את-העגלות
אשר-שלח יוסף לשאת
אתו ותחי רוח יעקב אביהם:
ויאמר ישראל רב עוד-יוסף
בני חי אלקה ואראנו בטרם
מו^א אמות: ויסע ישראל וכל-
אשר-לו ויבא בארזה שבע
ויוזבח זבחים לאלהי אביו
כ ויצחק: ויאמר אלהים
לוישראל במראת הלילה
ויאמר יעקב ויעקב ויאמר
הנני: ויאמר אנכי האל
אלהי אביך אל-תירא מרעה
מצרימה כי-לגי גורל אשימה

ד שם: אנכי ארד עמך מצרימה
ואנכי אעלה גם-עלה ויוסף
ה וישית ידו על-ענייה: ויקם
יעקב מבאר שבע וישאו בני-
ישראל את-יעקב אביהם
ואת-טפם ואת-נשיהם
בעגלות אשר-שלח פרעה
לשאת אתו: ויקחו את-
מקניהם ואת-דכושם אשר
רכשו בארץ כנען ויבאו
מצרימה ויעקב וכל-זרעו
י אתו: בניו ובני בניו בנותיו
ובנות בניו וכל-זרעו הביא
אתו מצרימה:
ח ואלה שמות בני-ישראל
הבאים מצרימה יעקב ובניו
ט בכר יעקב ראובן: ובני ראובן
חטף ופלוא וחצרן וסרמי:
י ובני שמעון וימאל וימין
ואהר ויכין וזכר ושאול בן-
חכנענית: ובני לוי גרשון קהת
י^א ומררי: ובני יהודה שר ואון
ושלה ופרץ ורח וימת שר
ואון בארץ כנען ויהיו בני-
י פרץ חצרן וחמול: ובני יששכר
י^ב תלע ופזה ויוב ושמרון: ובני
זבלון סרד ואלון ויחלאל:
ט אלה בני לאה אשר ילדה
ליעקב בפרץ ארם ואת דינה
בתו כל-נפש בניו ובנותיו

טו שלשים ושלש: ובני גד צפיון
וחגי שוני ואצבן ערי וארוי
י^א ואראלי: ובני אשר ימנה
וישוה וישור ובריעה ושרח
אחתם ובני בריעה חבר
י^ב ומלכיאל: אלה בני זלפה
אשר-נתן לבן ללאה בתו ותלד
את-אלה ליעקב שש עשרה
ט נפש: בני רחל אשת יעקב
כ יוסף ובנימן: ויולד ליוסף
בארץ מצרים אשר ילדה-לו
אסנת בת-פוטו פרע כהן אן
טו את-מנשה ואת-אפרים: ובני
בנימן בלע ובכר ואשבבל גרא
ונעמן אחי וראש מפים וחפים
כב וארד: אלה בני רחל אשר ילד
ליעקב כל-נפש ארבעה עשר:
כג ובני-דן חשים: ובני נפתלי
יחצאל וגני ויצר ושלם:
כד אלה בני בלהה אשר-נתן לבן
לרחל בתו ותלד את-אלה
ט ליעקב כל-נפש שבעה: כל-
הנפש הבאה ליעקב מצרימה
יצאו ורכו מלכר נשי בני-
יעקב כל-נפש ששים ושש:
כ ובני יוסף אשר ילד-לו
במצרים נפש שנים כל-הנפש
לבית-יעקב הבאה מצרימה
שבעים:
כז ואת-יהודה שלח לפניו ט

סאמי בגין ישראל אינו למצר יעקוב ובנינו בכיר יעקוב
ראובן: 9. ובני - ובני ראובן חנוך ופלוה חצרון וזרמי:
10. ובני - ובני שמעון יסואל וימך ואהרן ויכין וצחור
ושאול איבין הבנעניתי: 11. ובני - ובני לוי גרשון קהת
ומררי: 12. ובני - ובני יהודה עד ואונן ושלמה ופרץ חרח
וסת עד ואונן פי ארץ כנען וכאנו בנך פרץ חצרון וחמול:
13. ובני - ובני יששכר תולע ופזה ויוב ושמרון:
14. ובני - ובני זבולון סוד ואלון וחלאל: 15. אלה -
הדולי בנך לאה אלדי ולדית ליעקוב פי פון ארם ואלא
רינה בנתו גמיע נפש בנינו ובנתו תלאתה ותלתין:
16. ובני - ובני גר צמיון וחגי שוני ואצבן ערי ואדודי
ואראלי: 17. ובני - ובני אשר יסנה ויסוה ויסוד ובריעה
וסרח אכתהון ובני בריעה חבר ומלכיאלי: 18. אלה -
הדולי בנך ולמה אלדי עטא לבן ללאה בנתו ולדית אללא
הדולי ליעקוב סיתעשר נפש: 19. בני - בנך רחל וזוגית
יעקוב יוסף ובנימין: 20. ויולד - ונולד ליוסף פי ארץ
מצר אלדי ולדית לו אסנת בינית פוסי פרע כביר און אללא
מנסה ואלא אפרים: 21. ובני - ובני בנימין בלע וכבר
ואסבל גרא ונעמן אחי וראש מפים וחפים ואוד: 22. אלה
- הדולי בנך רחל אלדי נולד ליעקוב גמיע נפש
ארכתעסר: 23. ובני - ובני דן חשים: 24. ובני - ובני
נפתלי יחנאל וגוני ויצר ושלם: 25. אלה - הדולי בנך
בלהה אלדי עטא לבן לרחל בנתו ולדית אללא הדולי
ליעקוב גמיע נפש סבעה: 26. כל - גמיע אלנפס אל איגא
ליעקוב למצר כרגן ורכו מנגיר נסוואן בנך יעקוב גמיע
נפש סיתה וסיתין: 27. ובני - ובני יוסף אלדי נולד לו
פי מצר נפש חנן גמיע אלנפס לבית יעקוב אל איגא למצר
סבעין: 28. ואת - ואלא יהודה בעת קידמו אללא יוסף

ערבנאת עלא קול פרעון ועטא ליהון ויוזריה ליסדיק:
22. לכלם - לכילהון עטא לירגול ברלאת אתייב ולבנימין
עטא תלת מיאית פיעה וכמס ברלאת אתייב: 23. ולאביו
- ולאבו בעת כיהאדי עסר האמיד מחמלין מן כיר מצר
ועסר אתנאת מחמלת מגאל וסועם וקות לאבו ליסדיק:
24. ויסלה - וכעת אללא אכוותו ומציו וקאל אליהון לא
תתכצמו פי טריק: 25. ויעלו - וסלעו מן מצר ואינו ארץ
כנען אללא יעקוב אבוהון: 26. ויגידו - וכברו לו קאייאל
עאד יוסף עאייס ואין הוא חאכים פי גמיע ארץ מצר וראח
קלבו אין לס צדק ליהון: 27. וידברו - וכלמו אליה אללא
גמיע כלם יוסף אלדי כלם אליהון ונצר אללא אלערבנאת
אלדי בעת יוסף ליחמיל אלו ותגלית רוח לימקדסיה עלא
יעקוב אבוהון: 28. ויאמר - וקאל ישראל כפאיה עאד
יוסף בני עאייס אמצו ואנצרו קבל מא אמות:

מן

1. ויסע - ורחל ישראל וגמיע אלדי לו ואיגא לביר
אלסאביע ודבה דבאייח לאילה אבו יצחק: 2. ויאמר -
וקאל אלרב לישראל פי מנצר אלליל וקאל יעקוב יעקוב
וקאל הוודאני: 3. ויאמר - וקאל אנא סאיק אילה אבון
לא תכאף מן חנויל למצר אין לסעיב עגים אנעלך תם:
4. אנכי - אנא אנזיל מעך למצר ואנא אסלעך איצה סלוע
ויוסף יגעל ידו עלא עיניך: 5. ויקם - וקם יעקוב מן ביר
סאביע וחמלו בנך ישראל אללא יעקוב אבוהון ואלא
ספלהון ואלא נסוונהון סיל ערבנאת אלדי בעת פרעון
ליחמיל אלו: 6. ויקחו - ואכדו אללא בושהון ואלא
כסבהון אלדי ביסבו פי ארץ כנען ואינו למצר יעקוב וגמיע
נסלו מעו: 7. בני - בנינו ובני בנינו מעו כנאתו ובנאת
בנינו וגמיע נסלו גאב מעו למצר: 8. ואלה - והדולי

פי

28. לזרות - לקנות בעקבות תיא ולפנאח: 3. לידל: 3. לזלזל - לזרזע.
שני תפידשים אצל רש"י: כתרנומו. לפנות לו מקום ולהורות האך יתישב
בת גשמה - השאיר את חשם עם היא הכנמת: 3. לגושן.

22. כפי - 3: קירש - גרש. 24. תרגו - תריבו, וכן 3: תחזקתו -
תריבו - גרמים. 26. ויפג לבו - והלך לבו, וראה רש"י: נחלף לבו, והלך
מלואמין. 27. וארתבא קלבו - ונחלש לבו. 27. ותגיד רחל - ותגלית
רוח הקודש. 28. תלית אלהם אלנבותה - ושרתה רחל הנבואה בעקבות
תיא (וסרת רחל קדשאו).

אל יוסף להודת לפניו גשנה
 כט ויבאו ארצה גשן: ויאמר יוסף
 מרכבתו ויעל לקראת ישראל
 אביו גשנה וירא אליו ויפל
 על צואריו ויבך על צואריו
 ל עוד: ויאמר ישראל אל יוסף
 אמותה הפעם אחרי ראותי
 לא את פניו כי עוד חי: ויאמר
 יוסף אל אחיו ואל בית אביו
 אעלה ואגידה לפרעה ואמרה
 אליו אחי ובית אבי אשר
 בארץ כנען באו אלי:
 ז והאנשים רעי צאן כי אנשי
 מקנה היו וצאנם ובקדם וכל
 ז אשר להם הביאו: והיה כי
 יקרא להם פרעה ואמר מה
 ז מעשיכם: ואמרתם אנשי
 מקנה היו עבדיך מנעורינו
 ועד עתה גם אנחנו גם
 אבותינו בעבור תשבו בארץ
 גשן כי תועבת מצרים כל
 מז רעה צאן: ויבא יוסף ויגד
 לפרעה ויאמר אבי ואחיו
 וצאנם ובקדם וכל אשר להם
 באו מארץ כנען והנם בארץ
 ג גשן: ומקצה אחיו לקח
 חמשה אנשים ויצגם לפני
 ג פרעה: ויאמר פרעה אל אחיו
 מה מעשיכם ויאמרו אל
 פרעה רעה צאן עבדיך גם

ז אנחנו גם אבותינו: ויאמרו
 אל פרעה לגור בארץ באנו
 כי אין מרעה לצאן אשר
 לעבדיך כי כבד הדעב בארץ
 כנען ועתה ישבו נא עבדיך
 ה בארץ גשן: ויאמר פרעה אל
 יוסף לאמר אביך ואחיו באו
 י אליך: ארץ מצרים לפניך הוא
 במיטב הארץ הושב את אביך
 ואת אחיו ישבו בארץ גשן
 ואם ידעת איש בם אנשי חיל
 ושמתם שרי מקנה על אשר
 י ל: ויבא יוסף את יעקב אביו
 ויעמדהו לפני פרעה ויברך
 ח יעקב את פרעה: ויאמר
 פרעה אל יעקב כמה ימי שני
 ט חייה: ויאמר יעקב אל פרעה
 ימי שני מגורי שלשים ומאת
 שנה מעט ודעים היו ימי שני
 חי ולא השיגו את ימי שני
 חי אבתי בימי מגוריהם:
 י ויברך יעקב את פרעה ויצא
 יא מלפני פרעה: וישוב יוסף
 את אביו ואת אחיו ויתן להם
 אחזה בארץ מצרים במיטב
 הארץ בארץ רעמסס כאשר
 י צוה פרעה: ויכלכל יוסף את
 אביו ואת אחיו ואת כל בית
 י אביו לחם לפי הטף: ולחם
 אין בכל הארץ כי כבד הדעב

מאד ותלה ארץ מצרים וארץ
 י כנען מפני הדעב: וילקט יוסף
 את כל הכסף הנמצא בארץ
 מצרים ובארץ כנען בשבר
 אשר הם שברים ויבא יוסף
 ט את הכסף ביתה פרעה: ויתם
 הכסף מארץ מצרים ומארץ
 כנען ויבאו כל מצרים אל
 יוסף לאמר הבה לנו לחם
 ולמה נמות נגדה כי אפס כסף:
 ט ויאמר יוסף הבו מקניכם
 ואתנה לכם במקניכם אם
 י אפס כסף: ויביאו את
 מקניהם אל יוסף ויתן להם
 יוסף לחם בסוסים ובמקנה
 הצאן ובמקנה הבקר ובחמרים
 וינהלם בלחם בכל מקניהם
 ח בשנה ההוא: ויתם השנה
 ההוא ויבאו אליו בשנה
 השנית ויאמרו לו לא נבחר
 מאדני כי אם תם הכסף
 ומקנה הבהמה אל אדני לא
 נשאר לפני אדני בלתי אם
 ט גוינתו ואדמתו: למה נמות
 לעיניך גם אנחנו גם אדמתנו
 קנה אתנו ואת אדמתנו
 בלחם ונהיה אנחנו ואדמתנו
 עבדים לפרעה ותן זרע ונחיה
 ולא נמות ונאדמה לא תשם:
 כ ויקן יוסף את כל אדמת

אייאם סנין חיתך: 9. ויאמר - וקאל יעקוב אלא פרעון
אייאם סנין מסבני מייא ותלתין סניה מן קליל וראדיין כאנו
אייאם סנין חייאתי ולם לחקו אלא אייאם סנין חייאת
אבאתי פי אייאם מסבנהון: 10. ויבורך - ובורך יעקוב אלא
פרעון וברך מן קדם פרעון: 11. ויושב - וגלס יוסף אלא
אבו ואלא אבוותו ועסא ליהון מילך פי ארץ מצר פי אחסן
אלארץ פי ארץ רעמסס באלדי ורעה פרעון: 12. ויכלכל
- וקוחת יוסף אלא אבו ואלא אבוותו ואלא גמיע בית אבו
סועאם לקאר סיפיל: 13. ולחם - וסועם ליס פי גמיע
אלארץ אין תיקיל גוע גרא ולהתית ארץ מצר וארץ כנען
מן קראם אלגוע: 14. וילקס - ולקס יוסף אלא גמיע
אלפיצה אלנוגאר פי ארץ מצר ופי ארץ כנען פיל מגאל
אלדי הימא ביעין וגאב יוסף אלא אלפיצה בית פרעון:
15. ויתם - וכלך אלפיצה מן ארץ מצר ומן ארץ כנען ואיגו
גמיע מצדיין אלא יוסף קאילא האת לינא סועם ואליס
נמות קבלך אין כלך אלפיצה: 16. ויאמר - וקאל יוסף
האתו בושכון ואעסי ליכון פי בושכון אנכאן כלך אלפיצה:
17. ויביאו - וגאבו אלא בוסהון אלא יוסף ועסא ליהון
יוסף סועם פיל כיל ופיל בוש אלגנאם ופי בוש אלבקר
ופיל חאמיר וקוחהון פיל סועם פי גמיע בושחון פי דאליך
אלסניה: 18. וחתם - וכמלית דאליך אלסניה ואיגו אליה
פי סנת תאנייה וקאלו לו לם ננכור מן סידי פלאכין בלאץ
אלפיצה ומן בוש אלכחימיה אלא סידי לם תבקא קראם
סידי ליליס אנכאן גסדנא וארצינא: 19. למח - אליס
נמות לחצרתך איצא נחנא איצה אראצינא שתירי לינא
ואלא אראצינא פיל סועם ונסיר נחנא וארצינא עביר
לפרעון ועסי זרע ונעיס ולם נמות ואלארץ לם תסתווחיש:
20. ויען - ושתרא יוסף אלא גמיע ארץ מצר לפרעון אין
באעו מצריין רגול חקלתו אין קווי עליהון גוע ונארית

ליפצי קידמו גסנה ואיגו ארץ גושן: 29. ויאמר - וסרג
יוסף מרכובו וסיליע למלאקית ישראל אבו גוסנה ותביין
אליה וגטב עלא עינקו וביכי עלא עינקו עאר: 30. ויאמר
- וקאל ישראל אלא יוסף אמות הל מרא בעד נצורי אלא
וגחך אין ערך עאיש: 31. ויאמר - וקאל יוסף אלא אבוותו
ואלא בית אבו אטלע ואכביר לפרעון ותקול אליה אבוותי
ובית אבי אלדי פי ארץ כנען איגו אלי: 32. וחאנשים -
ואלארגל רעיאן גנאם אין ארגל בוש כאנו וגנמהון ובקרהון
וגמיע אלדי ליהון גאבו: 33. וחי - ויכון אין ינאדי ליכון
פרעון ויקול איש צנעיתכון: 34. ואמרתם - ותקולו ארגל
בוש כאנו עבירך מן זיגרנא וזיתא הלאן איצא נחנא איצא
אכתנא פי סבאב תגלסו פי ארץ גושן אין כריהית מצר
גמיע רעיאן גנאם:

מן

1. ויבא - ואיגא יוסף וכבאר לפרעון וקאל אבי ואבוותי
וגנמהון ובקרהון וגמיע אלדי ליהון איגו מן ארץ כנען
והוודהון פי ארץ גושן: 2. ומקצה - ומן סרף אבוותו אכר
כמס ארגל ווקסהון קידם פרעון: 3. ויאמר - וקאל פרעון
אלא אבוותו איש צנעיתכון וקאלו אלא פרעון רעיאן גנאם
עבירך איצא נחנא איצא אכתנא: 4. ויאמרו - וקאלו אלא
פרעון ליניסכון פיל ארץ גינא אין ליס מרעה לל גנאם
אלדי לעבירך אין תיקיל אלגוע פי ארץ כנען והלאן יגלסו
הלאן עבירך פי ארץ גושן: 5. ויאמר - וקאל פרעון אלא
יוסף קאילא אבוך ואבוותך איגו אליך: 6. ארץ - ארץ
מצר קידמך היא פי אחסן אלארץ גאליס אלא אבוך ואלא
אבוותך יגלסו פי ארץ גושן ואנכאן תעריף ומווגד פיהון
ארגל דוחיל ותוכלהון רייסא בוש עלא אלדי לי: 7. ויבא
- וגב יוסף אלא יעקוב אבו ווקפו קדם פרעון ובורך יעקוב
אלא פרעון: 8. ויאמר - וקאל פרעון אלא יעקוב איש קאר

מן

12. לפי - וכן ג. לחים - לפי. 13. חלת - וחתעייפת. 14. חתולותית
- ורעבת. 15. חתולותית - וקייפת. כתרא (ואשתלחי עטא) וכרברי רשי: כס

וחלת. לשון עייפות. כתרופה. 14. שברים - מוכרים. 15. שארין -
קנים. כעקבות תרא (ובגין). 17. יחלם - וכלכלם. וכן ג. 18. וסרעון -
והכילם. 19. זרע - ב. ביד - תבואה. נור, עורסת. וכן בפסוק 20.

מצרים לפרעה כי מכרו
מצרים איש שדוהו כי חוק
עליהם הרעב ותהי הארץ
לפרעה: ואת העם העביר
אתו לערים מקצה גבול
מצרים ועד קצה: רק ארמת
הכהנים לא קנה כי חק
לכהנים מאת פרעה ואכלו
את חקם אשר נתן להם פרעה
על כן לא מכרו את ארמיתם:
ויאמר יוסף אל העם הן קניתי
אתכם היום ואת ארמיתכם
לפרעה הא לכם זרע וזרעתם
את הארמה: והיה בתבואת
ונתתם חמישית לפרעה
וארבע היות יהיה לכם לזרע
השדה ולאכלכם ולאשר
בבתיכם ולאכל לטפכם:
ויאמרו החיתנו נמצא חן
בעיני אדני והיינו עבדים
לפרעה: וישם אתה יוסף לחק
על היום הזה על ארמת
מצרים לפרעה לחמש רק
ארמת הכהנים לבדם לא
היתה לפרעה: וישב ישראל
בארץ מצרים בארץ גשן
ויאחז ביה ויסרו וירכו מאד:
ויחי יעקב בארץ מצרים שבע
עשרה שנה ויהי ימי יעקב
שני חייו שבע שנים וארבעים

ט ונמאת שנה: ויקרבו ימי
ישראל למות ויקרא לבנו
ליוסף ויאמר לו אם נא
מצאתי חן בעיניך שים נא
ידך תחת ירכי ועשית עמדי
חסד ואמת אל נא תקברני
במצרים: ושכבתי עם אבותי
ונשאתני ממצרים וקברתני
בקברתם ויאמר אנכי אעשה
כדברך: ויאמר השבעה לי
ושבע לו וישתחו ישראל
על ראש המטה:
מח ויהי אחר הדברים האלה
ויאמר ליוסף הנה אביך חלה
ויקח את שני בניו עמו את
מנשה ואת אפרים: ויגד
ליעקב ויאמר הנה בנה יוסף
בא אליה ויתחזק ישראל וישב
על המטה: ויאמר יעקב אל
יוסף אל שדי טראה אלי בלתי
בארץ כנען וברך אתי: ויאמר
אלי הנני מפרך והדביתך
ונתתיך לקהל עמים ונתתי
את הארץ הזאת לזרעה
אחריך אחזת עולם: ועתה
שני בניה הטלדים לה בארץ
מצרים ער בא אליה מצרימה
ליהם אפרים ומנשה טראהבן
ושמעון יהוה לי: ומולדתך

אשר הולדת אחריהם לה
יהיו על שם אחיהם יקראו
בנחלתם: ואני בבאי מפרץ
מתה עלי רחל בארץ כנען
בדרך בעוד כברת ארץ לבא
אפרתה ואקברה שם בדרך
אפרת הוא בית לחם: וירא
ישראל את בני יוסף ויאמר
מי אלה: ויאמר יוסף אל
אביו בני הם אשר נתן לי
אלהים בזה ויאמר קחם נא
אלי ואברכם: ועיני ישראל
כבדו מזקן לא יוכל לראות
ויגש אתם אליו וישק להם
ויחבק להם: ויאמר ישראל
אל יוסף ראה פניך לא פללתי
והנה הראה אתי אלהים גם
את זרעה: ויצא יוסף אתם
מעם ברכיו וישתחו לאפיו
ארצה: ויקח יוסף את שניהם
את אפרים בימינו משמאל
וישראל ואת מנשה בשמאלו
מימין וישראל ויגש אליו:
וישלח ישראל את ימינו
וישם על ראש אפרים והוא
הצעיר ואת שמאלו על ראש
מנשה שכל את ידיו כי מנשה
הבכור: וברך את יוסף ויאמר
האלהים אשר התהלכתי אבתי
לפניו אברהם ויצחק האלהים

אפרים: 3. ויגש - וכבוד ליעקב וקאל הוודא בנך יוסף אינא אליך ותקווא ישראל וגלס עלא אלפרסיה: 3. ויאמר - וקאל יעקב אלא יוסף טאיק אלכאפי אתגלא אליי פי לוז פי ארץ כנען וברך אליי: 4. ויאמר - וקאל אלי הוודאני מינימך ואכתיד ואגעלך לגוק אומם ואגעל אלא אלארץ האדי לנסלך תבעד מילך אלדחד: 5. ועתה - והלא תנין בניך אלמחלודין לך פי ארץ מצר חיתא כני אליך למצר לי היסת אפרים ומנסה כראובן ושמעון יכונ לוי: 6. ומולדתך - ומולדתך אלדי תבליף תבעהון לך יכונ עלא איסם אבוהתהון יחסמו פי ודתהון: 7. ואני - ואנא פי כני מפרן יסתח על רחל פי ארץ כנען פי טריק פי טאר כיטיקד מיל מן אלארץ למני לאפרת ורפנתהא תם פי טריק אפרת היא בית לחם: 8. וידא - ונצר ישראל אלא כני יוסף וקאל כני הדול: 9. ויאמר - וקאל יוסף אלא אבו כניי היסה אלדי עטא לי אלרב חינא וקאל קרבתהון חלאן אליי ואברהמהון: 10. ועיני - ועיון ישראל תקלו מן אלכתיארות לם יגציר לינצור וקדם ליחון אליה וקבל ליהון וענק ליהון: 11. ויאמר - וקאל ישראל יוסף נצור ונרץ לם ציקת ליאקטע והוודה ארוות לי אלרב אינא אלא נסלה: 12. ויוצא - וכרג יוסף ליחון מן ענר רכאבו וסגר לוזוזה על ארץ: 13. ויקח - ואכד יוסף אלא תגירון אלא אפרים פי ימינו מן סטאל ישראל ואלא מנסה פי סטאלו מן ימינו ישראל וקדם אליה: 14. וישלח - ומר ישראל אלא ימינו ועל על ראס אפרים וחוא אלזניר ואלא סטאלו עלא ראס מנסה פרו אלא ידיה אן מנסה אלכיד: 15. ויברך - וברך אלא יוסף וקאל אלרב אלדי תשאנו אבאטי קידמו אברהם ויצחק אלרב סקווית

אלארץ לפרעון: 21. זאת - ואלא אלקום פווח אלו לל קורא מן סוף תיכום מצר ודיתא טראפו: 22. רק - פקס ארץ ליקסום לם שחרא אן ריסיס ליקסום מן ענר פרעון ויאכלו אלא רסמהון אלדי עטא ליהון פרעון עלא דאליך לם באעו אלא אראציהון: 23. ויאמר - וקאל יוסף אלא אלקום הוודא שתאריית ליכון אליוס ואלא אראציהון לפרעון האני ליכון זרע ותורעו אלא אלארץ: 24. והיה - ויכון פי טלוע למגלאת ותעטו כימיס לפרעון וארבע סוק יכון ליכון לזרע אלחקליה ולאבילכון ולאלי פי ביותכון ולל אבל לספלכון: 25. ויאמר - וקאלו עיישתנא נווגד הן פי הצריית סירי ונסיר עביר לפרעון: 26. וישם - וגעל ליהא יוסף ליל ריסיס ודיתא אליוס הארא עלא ארץ מצר לפרעון לל כימיס פקס ארץ ליקסום לוחדהון לם כאנית לפרעון: 27. וישב - וגלס ישראל פי ארץ מצר פי ארץ גושן וסתמלכו פיהא ונמיו וכתרז נרא: 28. ויהי - ועס יעקב פי ארץ מצר סבתעסר מניה וכאן אייאם יעקב סנין חיתו מייה וסבעה וארבעין מניה: 29. ויקרבו - וקרבו אייאם ישראל לימות ונדא לאבנו ליוסף וקאל לו אנכאן הלאן ונדת הן פי הצרתי נעל הלאן ירך תחת ודכי התענע מעי פצל וחק לא הלאן תרפני פי מצרי: 30. וישכבתי - ואטניע סע אבאטי ותמללי מן מצר ותרפני פי מרפי[ג]תון וקאל אנא אצנע כי בלסאני: 31. ויאמר - וקאל חליף לי וחליף לו וסגר ישראל עלא ראס אלפרסיה:

סח

1. ויהי - וכאן בעד אלכלם הדולי וקאל ליוסף הוודא אבוך מדיך ואכר אלא תנין בנינו סעו אלא מנסה ואלא

ישראל יוסף זה פי מנסה פי חסכת - חשכתי - גרופים: 14. שכל - איתן וכן 3. פי גלסה - חשכל כחא ורשיה בתרגומה: ארסומנין, כחשכל חשכתי חשכל אה יד: 15. התחלשתי - וכן פי אשר התחלשתי לפניו כנעדיי קד רחם דתה: חשכתי - כנעדיי וכן 22.

22. חשכתי - וכן 3: כמרים, בעקבות תיא (טטריא) וכן כפסוק 24. בדומה לנחש כשרח המערבי, ראה בראשית 1998, עמ' 38. וראה עתה אבישור 2001, עמ' 73-75. 24. וידת - 3: אלקסמט - חלקים ולאכל - ולאכל: 3: וליתמעמו - ותאכילו.

סח

10. מוקן - 3: מן סולכית פי שילכיה - גרופים: 11. סלחתי - האמנתי

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובא (חלב)
תל-אביב תשס"ו - 2005